

V Bruseli 18. mája 2021
(OR. en)

8768/21

CULT 33
AUDIO 54
SOC 273

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	7431/21
Predmet:	Závery Rady o oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov, ktoré schválila Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) na zasadnutí 17. – 18. mája 2021.

Závery Rady o

oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov

Rada Európskej únie,

PRIPOMÍNAJÚC

1. Potrebu nebývalého úsilia o väčšiu odolnosť a transformáciu v EÚ vzhľadom na pandémiu COVID-19, ako sa uvádza v záveroch, ktoré Európska rada prijala na mimoriadnom zasadnutí 17. – 21. júla 2020¹.
2. Odhodlanie urýchlene prijať rozhodné politické opatrenia na podporu kultúrnych a kreatívnych sektorov v čase krízy a po nej, ktoré vyjadrili ministri EÚ pre kultúru, médiá a audiovizuálny sektor na svojich troch neformálnych videokonferenciách počas chorvátskeho a nemeckého predsedníctva.
3. Počet mimoriadnych opatrení zameraných na podporu kultúrnych a kreatívnych sektorov, ktoré zaviedla Európska únia a jej členské štáty od začiatku pandémie COVID-19.
4. Význam Európskeho piliera sociálnych práv pri zabezpečovaní toho, aby sa na nikoho nezabudlo ani v procese oživenia, ani pri digitálnej a zelenej transformácii.

¹ EUCO 10/20.

5. Politickú dohodu o programe Kreatívna Európa na roky 2021 – 2027 so zvýšeným rozpočtom v novom viacročnom finančnom rámci (VFR).
6. Prijatie akčného plánu Európskou komisiou na podporu oživenia a transformácie mediálneho a audiovizuálneho sektora.

UVEDOMUJÚC SI

7. Kľúčovú úlohu, ktorú kultúra zohráva pre európsku identitu, a jej významný prínos k životaschopnosti, inkluzívnosti, demokratickému fungovaniu a prosperite našich spoločností prostredníctvom jej skutočnej hodnoty a významného sociálneho a hospodárskeho vplyvu.
8. Potenciál kultúry ako zdroja nápadov a prostriedku na vytváranie nových riešení, riešenie diskriminácie a posilňovanie sociálnych väzieb, vytváranie novej solidarity, oživovanie priestorov a posilňovanie našej schopnosti lepšie čeliť súčasným a budúcim výzvam.
9. Uznanie kultúrnych a kreatívnych sektorov ako jedného zo základných ekosystémov európskeho hospodárstva a jeho potenciálu ako hnacej sily hospodárskeho rozvoja.
10. Schopnosť umelcov, interpretov a tvorcov prispôbiť sa výzvam, ktoré priniesla súčasná kríza, nachádzať nové a inovatívne spôsoby, ako poskytovať obsah svojmu publiku a prilákať nové publikum, najmä v digitálnom prostredí.
11. Nebývalú potrebu obnovy a posilnenia kultúrnych a kreatívnych ekosystémov s využitím skúseností získaných z výziev, ktoré priniesla kríza spôsobená pandémiou COVID-19.

VZHLADOM NA TO, ŽE

12. Súčasná kríza odhalila štrukturálne výzvy v kultúrnych a kreatívnych sektoroch a vyžaduje si okamžitú reakciu, ako aj ďalekosiahle a ambiciózne opatrenia, ktoré otvárajú cestu k väčšej odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov, najmä pokiaľ ide o umelcov a pracovníkov týchto sektorov.
13. Je nevyhnutné posilniť kultúrne a kreatívne sektory, najmä sektory najviac postihnuté súčasnou krízou, riešením ich zraniteľnosti a podporou spravodlivosti a rovnosti pre všetkých, pričom osobitnú pozornosť je potrebné venovať situácii žien pracujúcich v oblasti umenia a kultúry.

ZDÔRAZŇUJE, ŽE

14. Kultúrne a kreatívne sektory patria medzi sektory najviac zasiahnuté krízou spôsobenou pandémiou COVID-19 vzhľadom na svoje jedinečné vlastnosti, ako je priamy kontakt s publikom, a vzhľadom na skutočnosť, že mnohé, hoci nie všetky kultúrne ustanovizne boli zatvorené a podujatia boli zrušené, čo viedlo k vážnym hospodárskym problémom.
15. Veľká časť pracovníkov kultúrnych a kreatívnych sektorov a z nich tí najzraniteľnejší čelia značnej neistote často z dôvodu nedostatočnej sociálnej ochrany a mechanizmov na podporu v nezamestnanosti, keďže práca v oblasti kultúry sa často vyznačuje neistými krátkodobými zmluvami a veľkým počtom samostatne zárobkovo činných pracovníkov.
16. Mikropodniky, malé a stredné podniky, ako aj kultúrne inštitúcie a organizácie (ziskové aj neziskové), ktoré tvoria podstatnú časť kultúrnych a kreatívnych sektorov a prispievajú ku kultúrnej rozmanitosti, potrebujú vzhľadom na svoju zraniteľnosť voči negatívnym vplyvom kríz individualizované opatrenia.

17. Mnohí umelci, tvorcovia a pracovníci v oblasti kultúry sa rýchlo uchýlili k prezentácii svojej práce a tvorivých procesov online, ale čelia výzve zabezpečiť udržateľné zdroje príjmov, zatiaľ čo veľmi veľké online platformy zaznamenali vo svojej prevádzke a príjmoch nárast.
18. Ukázalo sa, že prístup ku kultúre má veľký význam pre kvalitu života občanov a súdržnosť spoločností, ale môže byť naďalej obmedzovaný obavami súvisiacimi so zdravím.
19. Obmedzenia prijaté na riešenie pandémie majú vplyv na mobilitu pracovníkov v oblasti kultúry a obeh kultúrnych diel, čo predstavuje výzvy pre kultúrnu a jazykovú rozmanitosť, pokračovanie dialógu, výmenu a cezhraničné hodnotové reťazce.
20. Pandémia zasiahla aj partnerov z kultúrnych a kreatívnych sektorov v tretích krajinách, preto je dôležité preukázať solidaritu a spolupracovať s nimi v ich úsilí o udržateľné oživenie a rozvoj v rámci medzinárodných kultúrnych vzťahov a vonkajšej činnosti EÚ.

S NÁLEŽITÝM OHĽADOM NA ZÁSADY SUBSIDIARITY A PROPORCIONALITY, PRÍSLUŠNÉ OBLASTI PRÁVOMOCÍ ČLENSKÝCH ŠTÁTOV A ÚLOHU A AUTONÓMIU SOCIÁLNYCH PARTNEROV URČUJE TÝCHTO ŠEŤ PRIORÍT S CIEĽOM PODPORIŤ OŽIVENIE KULTÚRNYCH A KREATÍVNYCH SEKTOROV SMEROM K VÄČŠEJ ODOLNOSTI A UDRŽATEĽNOSTI:

I. ZLEPŠIŤ PRÍSTUP K DOSTUPNÝM FINANČNÝM PROSTRIEDKOM

Vyzýva členské štáty a Komisiu, aby:

21. Využili Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti s cieľom umožniť zotavenie sa z negatívneho vplyvu pandémie COVID-19 a zvýšiť odolnosť kultúrnych a kreatívnych sektorov voči budúcim krízam tým, že sa budú riešiť štrukturálne výzvy, ktorým čelia kultúrne a kreatívne sektory, a v prípade potreby sa zavedú vhodné a účinné systémy podpory.
22. Podporovali synergie medzi programami EÚ relevantnými pre kultúrne a kreatívne sektory, ako sú Kreatívna Európa, Erasmus+, Horizont Európa, InvestEU, Digitálna Európa, fondy politiky súdržnosti a Nástroj Európskej únie na obnovu.
23. Čo najviac zjednodušili postupy podávania žiadostí a znížili byrokráciu v rámci programov financovania.
24. Usilovali sa zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo a aby mechanizmy financovania reagovali na osobitné potreby a kapacity samostatne zárobkovo činných osôb, mikropodnikov, malých a stredných podnikov a inštitúcií a organizácií (ziskových aj neziskových) v oblasti kultúry.

25. Podelili sa o individualizované informácie o možnostiach financovania a spolufinancovania, ktoré sú pre kultúrne a kreatívne sektory k dispozícii, a to prostredníctvom štruktúr v členských štátoch, ktoré podporujú kultúrne a kreatívne sektory, ako aj prostredníctvom príslušných kancelárií, agentúr alebo kontaktných miest programov EÚ, a posilnili dialóg medzi týmito aktérmi s cieľom zabezpečiť, aby kultúrne a kreatívne sektory dostávali včasné informácie a poradenstvo.

Vyzýva Komisiu, aby:

26. Poskytla spoločný nástroj v podobe jednotného kontaktného miesta pre relevantné, pravidelne aktualizované, zrozumiteľné, ľahko dostupné a individualizované informácie o možnostiach financovania kultúrnych a kreatívnych sektorov vo všetkých úradných jazykoch EÚ, čím sa všetkým aktérom v oblasti kultúry umožní rýchly prístup k informáciám o príslušných programoch financovania EÚ.
27. Vyhodnotila uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci pre kultúrne a kreatívne sektory s cieľom zvážiť potrebu ich prispôsobenia.
28. Pokračovala v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami pri vykonávaní podporných opatrení a programov financovania EÚ s cieľom zabezpečiť, aby dostupné finančné prostriedky zodpovedali potrebám sektora, najmä za nepredvídaných okolností.

II. POSILNIŤ ODOLNOSŤ PRACOVNÍKOV KULTÚRNYCH A KREATÍVNYCH SEKTOROV

Vyzýva členské štáty, aby:

29. V úzkom dialógu so sektormi podporovali v rámci vhodných rámcov ďalší rozvoj spravodlivého a udržateľného trhu práce vrátane sociálnej ochrany pracovníkov kultúrnych a kreatívnych sektorov, ktorý zohľadňuje charakteristické črty kultúrnych a kreatívnych činností².
30. Podporovali priebežný dialóg a výmenu názorov s pracovníkmi kultúrnych a kreatívnych sektorov a nabádali ich, aby upozorňovali na problémy v skorej fáze a podelili sa o nájdené riešenia.

Vyzýva členské štáty a Komisiu, aby:

31. Podporovali ďalší vývoj nových obchodných modelov zo strany kultúrnych a kreatívnych sektorov, napríklad využívaním potenciálu údajov, ktoré reagujú na hospodárske, digitálne, spoločenské a environmentálne výzvy.
32. Podporovali príležitosti na odbornú prípravu, ktorými sa budujú kapacity v oblasti podnikateľských, digitálnych, finančných a riadiacich zručností, duševného vlastníctva, ako aj celkovej odolnosti pracovníkov kultúrnych a kreatívnych sektorov.
33. Podporovali hľadanie nových spôsobov a prostriedkov na zabezpečenie príjmu umelcov, diskutovali o postavení umelcov a vymieňali si nápady týkajúce sa pracovných podmienok v kultúrnych a kreatívnych sektoroch a priemysle v Európe prostredníctvom skupiny pre postavenie a pracovné podmienky umelcov a pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych sektoroch, ktorá sa má zriadiť v rámci otvorenej metódy koordinácie.
34. Podporovali úsilie o ďalšiu ochranu kultúrnych a kreatívnych sektorov pred pirátstvom.

² Odporúčanie Rady z 8. novembra 2019 o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby, *Ú. v. EÚ C 387, 15.11.2019, s. 1.*

III. ĎALEJ POSILŇOVAŤ MOBILITU A SPOLUPRÁCU

Vyzýva členské štáty a Komisiu, aby:

35. Prijali vhodné opatrenia na ďalšiu podporu spolupráce, a to aj s tretími krajinami, a uľahčenie voľného pohybu umelcov a pracovníkov kultúrnych a kreatívnych sektorov podporovaním výmen, spolupráce a umeleckej slobody pri zohľadnení všeobecných zásad voľného pohybu osôb a služieb.
36. Ďalej skúmali možnosti riešenia otázok mobility, čím umelcom a pracovníkom kultúrnych a kreatívnych sektorov uľahčia orientáciu v rôznych administratívnych postupoch cezhraničnej mobility.
37. Podporovali spoluprácu medzi umeleckými disciplínami a v prípade potreby zjednodušili súvisiace pravidlá.
38. Podporovali flexibilitu potrebnú na to, aby sa európske fondy mobility mohli presmerovať tak, aby zodpovedali najnaliehavejším potrebám sektora v prípade cestovných obmedzení.

IV. URÝCHLIŤ DIGITÁLNU A EKOLOGICKÚ TRANSFORMÁCIU

Vyzýva členské štáty a Komisiu, aby:

39. Podporovali zvyšovanie úrovne zručností pracovníkov kultúrnych a kreatívnych sektorov s cieľom umožniť im účinný prístup, využívanie, zisk a konkurencieschopnosť v digitálnom prostredí, a to pri zohľadnení úlohy, ktorú zohrávajú veľmi veľké online platformy.
40. Využívali na uľahčenie oživenia kultúrnych a kreatívnych sektorov príležitosti, ktoré ponúka revidovaná smernica o audiovizuálnych mediálnych službách³ a smernica o autorskom práve⁴.
41. Podporovali interdisciplinárnu spoluprácu medzi kultúrnymi a kreatívnymi sektormi a sektormi životného prostredia a technológií, podporovali inovácie v kultúre aj priemysle a v plnej miere využívali jazykové a digitálne technológie, napr. umelú inteligenciu.
42. Vo vhodných prípadoch podporovali kultúrne vzdelávanie pre všetky generácie ako prostriedok na vytvorenie informovanejšieho postoja spotrebiteľa k širšej rozmanitosti kultúrnej produkcie.
43. Zdôraznili dôležitú transformačnú úlohu kultúrnych a kreatívnych sektorov ako hnacej sily udržateľnosti a podľa možnosti poskytli všetkým kultúrnym aktérom priaznivé podmienky na maximalizáciu ich potenciálu v boji proti zmene klímy, a to aj znížením vplyvu ich činností na životné prostredie.

³ Smernica 2010/13/EÚ zmenená smernicou (EÚ) 2018/1808.

⁴ Smernica (EÚ) 2019/790.

V. ZLEPŠIŤ ZNALOSTI A PRIPRAVENOSŤ NA BUDÚCE VÝZVY

Vyzýva členské štáty a Komisiu, aby:

44. Podporovali dôkladnú a hĺbkovú znalosť osobitných potrieb, charakteristiky a zraniteľných miest každého kultúrneho a kreatívneho sektora v rámci celého hodnotového reťazca, napríklad prostredníctvom výskumu, mapovania a priebežného úzkeho dialógu so zainteresovanými stranami vrátane miestnych spoločenstiev.
45. Uľahčili výmenu know-how, najlepších postupov a informácií týkajúcich sa najúčinnějších spôsobov, ako využiť oživenie kultúrnych a kreatívnych sektorov (napr. opatrenia v rámci plánu obnovy), a zamerali sa na pripravenosť na neočakávané a neisté javy, ktoré môžu tieto sektory narušiť v budúcnosti.
46. Posilnili ochranu kultúrneho dedičstva tým, že sa zamerajú na udržateľnosť a odolnosť voči katastrofám ako na neoddeliteľnú súčasť riadenia kultúrneho dedičstva.

VI. ZOHĽADŇOVAŤ KULTÚRNE SCÉNY A MIESTNE SPOLOČENSTVÁ

Vyzýva členské štáty a Komisiu, aby:

47. Zahrnuli potreby a názory kultúrnych scén a miestnych spoločenstiev ako zdroj usmernení na stanovenie priorít v oblasti kultúrnych politík, stratégií a programov, a tým maximalizovali sociálny vplyv činností a ideí, ktoré pochádzajú z kultúrnej sféry.
48. Ďalej podporovali partnerstvá medzi kultúrnymi a kreatívnymi sektormi a inými oblasťami politík (napr. zdravotníctvo, vzdelávanie, mládež, veda, výskum a inovácia, životné prostredie, zamestnanosť, sociálne záležitosti, cestovný ruch) s cieľom využiť výhody kultúry pre kvalitu života a udržateľnosť tým, že sa vo vhodných prípadoch v plnej miere využijú existujúce štruktúry a programy.

Vyzýva členské štáty, aby:

49. Podľa možnosti podporovali prepojenia medzi kultúrnymi scénami, miestnymi spoločenstvami, orgánmi a pracovníkmi kultúrnych a kreatívnych sektorov, pričom by sa malo uznať, že kultúra a kreatívne ekosystémy využívajú prístup zdola nahor.
50. Podporovali sociálnu prepojenosť prostredníctvom kultúry ako cennú reakciu na účinky obmedzenia kontaktu medzi ľuďmi a digitálnych interakcií.
51. Podporovali kultúrne povedomie v spoločnosti stimulovaním aktívnej účasti na kultúre a rovnakého prístupu ku kultúre pre všetky sociálne skupiny vrátane tých, ktoré sú najviac marginalizované a zraniteľné.
52. Nabádali kultúrne inštitúcie, aby rozvíjali inovatívne prístupy a metódy s cieľom prilákať rôznorodé publikum.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY SI VYMIENALI NAJLEPŠIE POSTUPY
A DO ROKU 2023 VYHODNOTILI TIETO ZÁVERY.

Relevantné politické dokumenty

Európska rada

Závery Európskej rady prijaté na mimoriadnom zasadnutí 17. – 21. júla 2020 (EUCO 10/20)

Nový strategický program na roky 2019 – 2024 (prijatý Európskou radou 20. júna 2019)

Závery zo zasadnutia Európskej rady zo 14. decembra 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1)

Vyhlásenia ministrov

Vyhlásenie o kultúre v čase krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 (apríl 2020)

Bukureštské vyhlásenie ministrov kultúry a ich zástupcov o úlohe kultúry pri budovaní budúcnosti Európy (apríl 2019)

Rada Európskej únie

Závery Rady, ktorými sa mení pracovný plán pre kultúru (2019 – 2022) (Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020, s. 20)

Závery Rady o riadení rizík v oblasti kultúrneho dedičstva (Ú. v. EÚ C 186, 15.6.2020, s. 1)

Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o kultúrnom rozmere udržateľného rozvoja (Ú. v. EÚ C 410, 6.12.2019, s. 1)

Závery Rady o strategickom prístupe EÚ k medzinárodným kultúrnym vzťahom a rámci pre činnosť (Ú. v. EÚ C 192, 7.6.2019, s. 6)

Závery Rady o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2019 – 2022 (Ú. v. EÚ C 460, 21.12.2018, s. 12)

Závery Rady o podpore prístupu ku kultúre prostredníctvom digitálnych prostriedkov so zameraním na rozvoj publika (Ú. v. EÚ C 425, 12.12.2017, s. 4)

Závery Rady o presahovaní oblasti kultúry a tvorivej oblasti s cieľom podnecovať inováciu, hospodársku udržateľnosť a sociálnu inklúziu (Ú. v. EÚ C 172, 27.5.2015, s. 13)

Závery Rady o informačných službách zameraných na mobilitu, ktoré sú určené umelcom a pracovníkom v oblasti kultúry (Ú. v. EÚ C 175, 15.6.2011, s. 5)

Európska komisia

Európske médiá v digitálnej dekáde: akčný plán na podporu obnovy a transformácie [COM(2020) 784 final]

Maximálne využitie inovačného potenciálu EÚ. Akčný plán pre oblasť duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ [COM(2020) 760 final]

Správny čas pre Európu: náprava škôd a príprava budúcnosti pre ďalšie generácie [COM(2020) 456 final]

Európska zelená dohoda [COM(2019) 640 final]

Nová európska stratégia pre kultúru [COM(2018) 267 final]

Európsky parlament

Uznesenie zo 17. septembra 2020 o kultúrnej obnove Európy (2020/2708(RSP))

Uznesenie zo 7. júna 2007 o spoločenskom postavení umelcov (2006/2249(INI))

Správa z 25. februára 1999 o postavení a úlohe umelcov v Európskej únii (A4-0103/99)

UNESCO

Kultúra v kríze: Politické usmernenia pre odolný kreatívny sektor (2020)

Kultúra a pracovné podmienky pre umelcov: vykonávanie odporúčania o postavení umelca z roku 1980 (2019)

Odporúčanie o postavení umelca (1980)
